

TAAK SPEL

Effectief aan de slag met gedrag

Taakspel is een groepsgerichte werkwijze waarbij planmatig en spelenderwijs het gedrag van leerlingen en leerkrachten wordt beïnvloed. Het geeft leerkrachten een krachtig middel in handen om een gestructureerd en veilig klassenklimaat te creëren. Taakspel is gericht op het doen toenemen van taakgericht gedrag en het daardoor doen afnemen van regelovertrekend gedrag bij leerlingen en op het bevorderen van een positief onderwijsklimaat. Door gewenst gedrag bij leerlingen te stimuleren kan beginnend probleemgedrag afnemen en een mogelijk afwijkende gedragsontwikkeling worden voorkomen.

Taakspel helpt de leerkracht tot deze positieve gedragsverandering te komen door het formuleren van regels in de klas, het systematisch belonen van gewenst gedrag en het zoveel mogelijk negeren van ongewenst gedrag. Daarnaast werkt Taakspel aan het versterken van positieve relaties tussen leerlingen onderling en het bevorderen van de leerkracht-leerlinginteractie. Kern van de taakspelaanpak is dat de leerkracht gebruik maakt van positieve controle op gedrag, waarbij gewenst gedrag direct aandacht krijgt en ongewenst gedrag zoveel mogelijk wordt genegeerd.

Onderzoek naar Taakspel in het vmbo

Taakspel doet het taakgericht gedrag bij leerlingen toenemen. Docenten leren meer aandacht te geven aan gewenst gedrag, terwijl ze ongewenst gedrag zo veel mogelijk negeren. Door zo beginnend probleemgedrag om te buigen, krijgen leerlingen meer plezier in school. Belangrijk, want een hekel hebben aan school is een belangrijke factor in het ontstaan of verergeren van gedragsproblemen. Taakspel heeft zich bewezen in het primair onderwijs. Werkt het ook in het vmbo?

De CED-Groep en Risbo Erasmus Universiteit Rotterdam voerden tussen 2010 en 2014 een effect- en implementatieonderzoek uit naar Taakspel in de eerste twee jaar van zeven scholen voor het VMBO. Dit onderzoek was gericht op de mate van succes van de implementatie en de factoren die hierop van invloed zijn. (de Vos, e.a. 2013), in opdracht van ZonMw. Voor het onderzoek zijn tweehonderd vmbo-leerlingen die Taakspel kregen drie jaar gevolgd. Hun ontwikkeling is vergeleken met tweehonderd leerlingen die de interventie niet kregen aangeboden. Het doel van de studie was om na te gaan in hoeverre de implementatie van Taakspel succesvol is verlopen in het vmbo.

Conclusies

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het spelen van Taakspel leidt tot een beter welbevinden van leerlingen in hun relatie tot de docent. De kwaliteit van de relatie met klasgenoten verbetert niet. Deze wordt mogelijk meer beïnvloed door wat er buiten de klas gebeurt. Daarnaast bleek dat het spelen van Taakspel in het voortgezet onderwijs gecompliceerder is dan in het primair onderwijs. Want anders dan op de basisschool hebben leerlingen binnen het vmbo te maken met steeds wisselende docenten en lokalen, waardoor het moeilijker is om continuïteit aan te brengen en Taakspel minimaal drie maal per week te spelen. De onderzoekers verwachten meer effect te zien als de scholen expliciet aandacht besteden aan een aantal punten op het gebied van de implementatie. Zo is de aanwezigheid van een interne taakspelbegeleider van groot belang. Dit is de persoon die zich verantwoordelijk voelt voor het spelen van Taakspel binnen de school, die het aanjaagt en stimuleert. Ook de Taakspel spelende docenten onderschrijven in interviews dat de principes van Taakspel deugen en goed werken, maar zij hebben tijd nodig voor onderlinge afstemming. In de vo-variant van Taakspel is het de bedoeling dat docenten onderling afstemmen over regels en beloningen, maar in de praktijk komt het er vaak niet van en spelen de docenten Taakspel vrij geïsoleerd. Voor een echt geslaagde implementatie moet Taakspel bij alle docenten tussen de oren zitten en deel uit maken van hun vaste repertoire. Het is zowel in het po als in het vo van belang dat de principes en de spelregels van Taakspel breed gedragen worden door de school, maar zeker in het vo is dit een voorwaarde voor het succes van Taakspel. De implementatie van Taakspel vindt bij voorkeur plaats met een heel team. Daardoor gaat het meer leven op een school en kunnen leraren ook meer van elkaar leren in de interviews.

In de nieuwsbrief van ZonMw verscheen een artikel over het onderzoek naar Taakspel in het vmbo. Het artikel vindt u hier: <http://mediator.zonmw.nl/mediator-13-september-2015/leerlingen-met-plezier-aan-het-werk-zetten/>

Literatuur

Vos, W.A. de, Boonstra, M., Bulk, L. van den, Schie, L. van. (2013). *Taakspel. Het bevorderen van welbevinden in het vmbo*. Rotterdam: Risbo, Rotterdam: CED-Groep.

Meer informatie: Marjon ten Heggeler m.tenheggeler@cedgroep.nl.

www.taakspel.nl